

ประโยค ป.ธ. ๙
แต่ง ไทยเป็นมคอ
สอบ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๕

ในส่วนปีคหะ ฟังเห็นเช่นทรงตั้งพระสาวกผู้เยี่ยมในคุณสมบัตินั้น ๆ ไว้ในเขตทักษสถานตามสมควรแก่เหตุ ที่ทรงยกย่องเป็นพิเศษในปางคราวก็มี แต่ทรงระวังมิให้มีมลทินในข้อนี้ตลอดไป ก็ด้วยทรงตั้งอยู่ในการฌวสิกตา ฟังสาธกด้วยเรื่องพราหมณ์ผู้ใคร่จะบูชาพระธรรมรัตนะ พราหมณ์ผู้นั้นคำริว่าการบูชาพระพุทธรัตนนะแลพระสังฆรัตนนะทำให้ปรากฏได้อยู่ แต่พระธรรมรัตนนะจะบูชาให้ปรากฏได้ด้วยอุบายอย่างไร จึงเข้าไปเฝ้ากราบทูลถามสมเด็จพระบรมศาสดา พระองค์ตรัสว่า ถ้าจะใคร่บูชาพระธรรมรัตนนะ ก็พึงบูชาภิกษุผู้พหุสูต พราหมณ์ทูลขอให้ตรัสบอกว่าใครเป็นพหุสูต รับสั่งให้ถามภิกษุสงฆ์ พราหมณ์ได้ถามภิกษุสงฆ์ ได้ความว่า พระอานนทเถระเจ้าเป็นยอดพหุสูต ในสาวกมณฑล ก็บูชาพระเถระเจ้าด้วยจิวรอย่างดีมีราคาถึงพันกษาปณ์ เรื่องนี้ พระองค์ทรงทราบอยู่ว่า พระอานนทเป็นยอดพหุสูตจนถึงทรงยกย่องไว้ในที่เขตคคะ ควรจะได้รับบูชา แต่พระอานนทเป็นทั้งพระญาติใกล้ชิด เป็นทั้งอุปัฏฐากที่สนิท ถ้าพระองค์จะชี้ตัวพหุสูตเอง อย่างไม่คงไม่ผันปรับปว่าทว่ามุโขโลกนะ จึงทรงส่งภาระนั้นให้เป็นหน้าที่แห่งสงฆ์ซึ่งเป็นกลาง

โดยนัยนี้ สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตั้งอยู่ในการฌวสิกตา จนถึงเวลาจะเสด็จดับขันธปรินิพพาน ฟังเห็นในการที่ทรงเลือกสถานที่จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน พระองค์ทรงตระหนักอยู่ว่า เมื่อพระองค์เสด็จปรินิพพานแล้ว พระสารีริกธาตุของพระองค์ จักเป็นสิ่งมีค่ามาก ที่พุทธศาสนิกชนประสงฆ์เลหวางแหงกันอย่างยิ่ง ถ้าพระองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพานในนครใหญ่ที่เจ้าผู้ครองนครนั้นมีแสนยานุภาพมาก หากเจ้าผู้ครองนครนั้นจะเกียดกัน พระสารีริกธาตุไว้ไม่เฉลี่ยแบ่งปันให้เจ้านครอื่น ๆ พระสารีริกธาตุก็จักไม่แพร่หลายไปให้สำเร็จประโยชน์สุขแก่ชนเป็นอันมากได้ ครั้นเจ้านครอื่น ๆ มาขอแบ่งส่วนพระสารีริกธาตุ หากเจ้าผู้ครองนครนั้นไว้อำนาจ ไม่ยอมแบ่งให้

ก็จักเกิดสงครามใหญ่ช่วงชิงเป็นสัมประหารกันขึ้นในโลก แม้ว่า การฉกฉวยชิง
 พระศพจะไม่มโหฬารแลพระสารีริกธาตุจักไม่แพร่หลายไพศาลก็ตามที
 แต่ซึ่งโลกจะฆ่าฟันกันปนเปื้อน เพราะอริของพระองค์เป็นเหตุนั้น ไม่ดีงาม
 เลย พระอริชฎานั้นควรบูชาด้วยดอกไม้ธูปเทียนชวลา จะกลายเป็นบูชากัน
 ด้วยศัตรารุช ควรจะโสรจตรงประพรมด้วยน้ำหอม ก็จะกลายเป็นอาบข้อมกัน
 ด้วยโลหิต ปวงบัณฑิตในภายหลังก็จะพากันตั้งตำหนิติเตียนไม่รู้แล้วว่า
 เสียดพระองค์เป็นพระสัพพัญญู แต่จะรู้สึกนึกว่าอริของพระองค์จะอาบ
 โลหิตก็หาไม่ เมื่อยังมีชีวิตอยู่สารพัดรู้สารพัดดี สิ้นชีวิตแล้วทำให้โลกเดือดร้อน
 เห็นปานนี้ไม่สมควรเลย ด้วยเหตุฉะนี้ จึงอุทิศสาหะเสด็จไปปรินิพพาน
 ณ กุสินารานครน้อย ซึ่งทรงพิจารณาคาดเห็นว่า โทษทั้งปวงนั้นจะไม่เกิดมี
 เป็นแน่ แลการก็เป็นสมจริงอย่างนั้น เพราะสมเด็จพระบรมศาสดาเป็น
 บรมการณवलิกชน แลสาวกทั้งหลายก็เจริญรอยตามพระบาทบุคคลเช่นนี้ สงคราม
 เนื่องด้วยพระพุทธานุชาตจึงไม่มี แม้ในกาลไหน ๆ มาจนถึงบัดนี้ ข้อนี้
 นำอศจรรย์อย่างยิ่ง ๆ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๙
ตัวอย่าง แต่งไทยเป็นมคธ

พ.ศ. ๒๕๕๕

การณวลีกตากถา

ปกคเห ปเนตฺติ นิตฺตฺสนภาวเน ทฎฺจพฺพํ ยํ ภควา ตํตํคฺเชนํ
 อคฺคภูเต สวเก การณานฺรฺเปสฺส เอตทคฺคภูจฺจเนสฺส จเปสิ ฯ ภควตา
 หิ กทาจิ วิเสสโต ปวตฺตติปกคโห อตฺถิเยว, เอตถ ปน การณวลีกตายน
 ปตฺติภูจิจตตฺตา สาทตํ ปวตฺตพพมถํ นีวเรตฺถํ อปฺปมตฺโต โหติ ฯ นิตฺตฺสนํ
 เจตถ ฆมฺมรตฺนสฺส ปุชฺชํ กตฺตुकามสฺส พฺราหฺมณสฺส วตฺถุ ฯ โส กิร
 จินฺเตสิ “พฺพุทฺธรตฺนสฺส เจว สงฺฆรตฺนสฺส จ ปุชฺชา ปากฎีกาตุ สกฺกา โหติ,
 ฆมฺมรตฺนสฺสาปิ ปุชฺชํ กริสฺสามิ กิณฺนุ โข ตสฺส ปุชฺชํ กโรนฺเตน
 กาทพฺพนติ ฯ โส สตฺถาโร อุปลงฺกมิตฺวา ปุจฺฉิ ฯ สตฺถา “สเจ ฆมฺมรตฺนสฺส
 ปุชฺชํ กตฺตูกาโม ภเวยฺย, พหุสฺสฺสํ ปุชฺเชตฺติ อาห ฯ พฺราหฺมโณ “โก
 นฺนุ โข พหุสฺสฺสฺสโตติ ปุจฺฉิตฺวา “สงฺฆํ ปุจฺฉานํหิติ วุตฺเต ภิกฺขุสงฺฆํ
 อุปลงฺกมิตฺวา ปุจฺฉิตฺวา “อานนฺตเถโร สวากสงฺฆे อคฺคพหุสฺสฺสโต
 โหตีติ สุตฺวา สหสฺสคฺขมฺนเกน ปณฺธิจิวเรน เถโร ปุชฺเชสิ ฯ เอตถ เหน
 ภควา อานนฺตสฺส อคฺคพหุสฺสฺสฺสกาวิ ชานาติเยว, เตน ตํ เอตทคฺคภูจฺจเน
 จปเนน ปกคฺหิ, โสเยว ตสฺส พฺราหฺมณสฺส ปุชฺชํ ตทฺถํ อรหฺติ; ยสฺมา
 ปน เถโร พุทฺธสฺส สมพฺพุทฺธวาติ เจว โหติ วตฺถุภอฺปฏฺฐาโก จ, สเจ
 ภควา สยํ พหุสฺสฺสํ อทสฺสยิสฺส, เอวํ สติ มฺโขโลกนฺนุจายีติ ปรปฺปวาทา
 น มุจฺฉิสฺส; ตสฺมา พหุสฺสฺสฺสฺส ทสฺสนํ มชฺฉตฺตสฺส สงฺฆสฺส ภาโร อกาสิ ฯ

อิมินา วุตฺตเนน ภควา ยาว ปรีนินฺพพานสมยา การณวลีกตายน
 ปตฺติภูจิจโต นาม ฯ นิตฺตฺสนํ เจตถ ปรีนินฺพพานภูจฺจเนสฺส อุจฺฉินฺนํ ทฎฺจพฺพํ ฯ
 โส หิ ภควา เอวํ ชานาติเยว “มยฺหํ ปรีนินฺพพตฺตสฺส สรีรสฺส ธาตุโย
 อนคฺฆา ภวิสฺสนฺติ ยา พุทฺธสาสนิกเห อภิปฺตฺติตา เจว ปรีคฺคหิตา จาติ ฯ
 ตสฺมา หิ เจ มหาเสนสฺส มหานุภาวสฺส รัโย มหานคร ปรีนินฺพพายิสฺส,

ยทิ โส ภควโต สารีริกชาตุโย อวาริตฺวา น อญฺเณสํ นคริสฺสุสรานํ
 วิภชิตฺวา อทสฺส, สารีริกชาตุโย น พหุชฺชนานํ หิตํ สุขํ สาเชตุํ
 วิตถารยิสฺสํ; อปีจ อญฺเณ นคริสฺสุสรา อากนฺตฺวา ภควโต ชาตุโย
 ยาเจยฺยํ, สเจ โส ราชาน มหานครินฺโท พลํ ทสฺเสตฺวา น อทสฺส, โลเก
 สมฺปหารภูโต มหาสงฺคาโม อุปฺปชฺชิสฺส; กิณฺจาปี ชุทฺทกนฺครเก ภควโต
 สรีรชฺฌาปนํ นาทิมหนฺตํ โหติ, น จ สารีริกชาตุโย วิตถาริตา โหนฺติ,
 น ปน สาธุเยเวตํ ยํ พหุ ชนา สารีริกชาตฺตฺนิตานา อญฺมมณฺณํ สมฺปหาริตฺวา
 วินาสํ ปาปฺพนฺติ; เอวํ สนฺเต อุปฺปทฺธิปาทิสฺสกาเรหิ ปุเชตฺตฺพพฺภูตา
 ภควโต สารีริกชาตุโย อวฺวเรหิ ปุชิตา ชาตา ภเวยฺยํ; สฺกนฺโรทเกหิ
 ปริปฺโผลิตฺตฺพพฺภูตา โลหิตฺเตน รณฺชิตา ชาตา ภเวยฺยํ; ปจฺจิมาน จ ปณฺชิตา
 นินฺนตฺรํ ครอบฺยํ “อโห วต พุทฺโธ ภควา สพฺพพฺพญฺญเยว โหติ, เนว ปน
 อนาคเต อคฺคตโน สารีริกชาตฺตฺนํ โลหิตฺตมกฺขิตภาวํ ชานาติ; โส หิ จีวฺมานโน
 สพฺพพฺพญฺญ โหติ สพฺพวิทฺธุ, ปรินิพฺพุโต ปน โลกํ เอวรูปํ ปริตাপํ ปาเปติ;
 อนนฺนจฺจนฺวิกรมตฺนฺติ ฯ เตน ภควา มหุสฺสาเหน ชุทฺทกนฺครกํ กุสินารํ
 กนฺตฺวา ตตฺถ ปรินิพฺพายิ ยํ สมนฺนุสฺสติ “นฺน มยฺหิ อิมสฺมี นฺคร
 ปรินิพฺพานการณฺนา โทสตา น ภวิสฺสนฺตฺิติ ฯ สพฺพํ จ การณํ ตสฺส ภควโต
 ปรมการณฺวสฺสิกตฺาย ตเถว ปวตฺตํ โหติ ฯ สวกาปิสฺส ภควโต เอวรูปํ
 ทิฏฺฐานุกตํ อนฺนุปฏิปชฺชนฺติ ฯ เตน หิ ยาวชฺชตฺตนา กุทาจนฺปี พุทฺธสฺสาน-
 ปริยาปนโน สมฺปหารโ น โหติ, อติจฺจนฺริยเมเวตํ ฯ